

המתודולוגיה של תהליך העיצוב (מתוך zD - חדשנות בתהליכי חשיבה עיצובית)

"חשיבה עיצובית" הינה דרך מיוחדת להביט על העולם ועל המציאות, תוך שימוש בכלי הניתוח והיישום של מעצבים כלפי פיתוח ועיצוב מוצרים, שירותים, סביבות, ומערכות. תהליך העיצוב של zD מבוסס על שבעה שלבים 1D - 7D, שכל אחד מהם מהווה מימד שונה של כוונן חשיבה. כל מימד דורש תדירות אחרת ואופי שונה של פעולה. שלבי התהליך ושמותיהם נלקחו מתוך המטאפורה החקלאית מ'חריש' ועד ל'קציר'.

המימדים השונים של החשיבה העיצובית מופיעים אמנם באופן לינארי, אך המתודה מאפשרת 'לשבש' את הסדר, לייצר מקטעים של ממדים בשלבים שונים, ולחזור על חלק מהתהליכים, הכל על פי המציאות הנגלית באותו הזמן כתגובה מתאימה למצב הפרויקט. לימוד התהליך והכלים בכל אחד מהשלבים בו, מאפשר לקבל מיומנות של 'יצירת החדש' בדגש על עבודה בקבוצה, ולייצר שפה משותפת בין הקבוצה ובין השותפים האחרים לתהליך. zD מאפשר לאפיין את מכלול המרכיבים בתהליכי החשיבה העיצובית והיצירתית, לזהות את נקודות התורפה של הצוות - ולשפרם.

שלבי התהליך zD:

1D. שלב החריש - מחוון העיצוב

שלב החריש מכין את הקרקע לתחילתו של פרויקט פיתוח עיצוב של מוצר על ידי ניסוח מחוון העיצוב. מטרתו לפרט את מכלול ההיבטים הידועים והלא ידועים בכל אחד מהנושאים המרכיבים את התשתית הנדרשת לפתוח מוצר. שלב החריש יקבע את היקף הפרויקט, היעדים, המטרות ואבני הדרך הנדרשות לפיתוח. התוצר: מסמך/מצגת מחוון עיצוב.

2D. שלב הזריעה - מחקר עיצוב

מטרת שלב הזריעה היא לאסוף מידע בכל חתך אפשרי ובאופני מחקר ותחקיר שונים על מנת להגיע לשלב הרעיונות עם מירב המידע הדרוש לפרויקט. בתהליך זריעת הזרעים של מחקר העיצוב בוחנים את מחוון העיצוב, לומדים את הנושאים החדשים הטמונים בטריטוריית המוצר ומנהלים את קשת המחקרים הנדרשת על מנת להעשיר את התהליך בחומרי גלם ובתשתית לצמיחת הרעיונות. התוצר: מסמך/מצגת מחקר עיצוב.

3D. שלב הנביטה - עיצוב רעיוני

מטרת שלב הנביטה היא להעלות קשת של רעיונות בכוונים שונים ככל שניתן על מנת לוודא כיסוי נרחב של אפשרויות. זהו שלב שבו מרכיבים של דמיון, חיבורים חדשים, הברקות ותמונות עתיד מתגלים על ידי התהליכים השונים האישיים והקבוצתיים באופן הפורה, האיכותי והמלהיב ביותר. התוצר: מסמך/מצגת רעיונות מאוירים בסקיצה מהירה.

4D. שלב הבלבול - עיצוב קונצפט

מטרת שלב הבלבול היא לצמצם את שלל הרעיונות לכדי מספר קונצפטים בולטים ומובחנים, באופן חזותי ומוחשי שיאפשר בחינה והערכה. כל קונצפט מכיל רעיון מרכזי ומספר רעיונות של פרטים. כל קונצפט מקבל אופי ייחודי על ידי כינוי והגדרה ברורה, ומובהר בו המרכיב הנבדל. התוצר: מסמך/מצגת של קונצפטים מאוירים ומומחשים איכותית.

5D. שלב הפריחה - עיצוב מפורט

מטרת שלב הפריחה היא לפתח עיצובית קונצפט אחד נבחר, שיכול להירקם משילוב של כמה מרכיבי רעיונות, לכדי עיצוב שלם בכל פרטיו. ההמחשה אינה רק של התוצר אלא גם של תסריטי פעולה, אופציות תפעול, פרטים והתייחסות לסגנון, למרכיבי עיצוב שונים עם ירידה לדקויות של ממשק, מבנה, צורה סופית, וקונצפט של תהליך ייצור.

6D. שלב ההבשלה - עיצוב תכנוני

מטרת שלב ההבשלה הוא לנסח באופן מדויק את התכנון המפורט של הקונצפט העיצובי ברמה התכנונית בכל אחת מהטכנולוגיות או השיטות והארגון שנדרש. בשלב זה מתרחש חיבור בין הנדסה לעיצוב ברמות הסופיות, ועימות של ההתכנות הסופית של המוצר או השירות עם המציאות והדרישות המפורטות של תקנים, תהליכי הרכבה, ופרמטרים אחרים של יישום.

7D. שלב הקציר - עיצוב השקה

מטרת שלב הקציר הוא לעצב את כל מרכיבי ההשקה השיווקיים של המוצר, בחירת המרכיבים הסופיים של המעטפת הכוללת את המוצר או השירות יחד עם ממשקים עם עולמות של אריזה, פרסום, שווק, השקה, ממשק רשת, ומגע עם הלקוחות והצרכנים הסופיים.

פרופ' עזרי טרזי